

IV. INVESTICIYALAR HÁM QURILIS

2023 jıl yanvar-iyun aylarında Respublikanıń tiykarǵı kapitalın kóbeyttiriwge 4 703,6 mlrd. som muǵdarında investiciyalar ózlestirilip, ótken jılǵa salıstırǵanda ósim pátı 104,2 procent, sonnan sırt el investiciyaları 1 823,3 mlrd. somdı quradı.

Qarjılandırıw derekleri boyınsha tiykarǵı kapitalǵa ózlestirilgen investiciyalardıń bólistiriliwi

	<i>mlrd.som</i>	<i>ósim pátı, %</i>	<i>jámine salıstır- ǵanda, úlesi% te</i>
--	-----------------	-------------------------	--

Tiykarǵı kapitalǵa kiritilgen investiciyalar	4 703,6	104,2	100,0
---	----------------	--------------	--------------

sonnan:

Oraylastırılǵan investiciyalar:	1 098,9	96,8	23,4
--	----------------	-------------	-------------

byudjet qarjıları	547,0	99,4	11,6
-------------------	-------	------	------

suw támiynatı sistemaların rawajlandırıw fondı	14,8	30,1	0,3
--	------	------	-----

húkimet kepilligi tiykarındaǵı sırt-el kreditleri	537,1	122,5	11,5
--	-------	-------	------

Oraylastırılmaǵan investiciyalar:	3 604,7	106,7	76,6
--	----------------	--------------	-------------

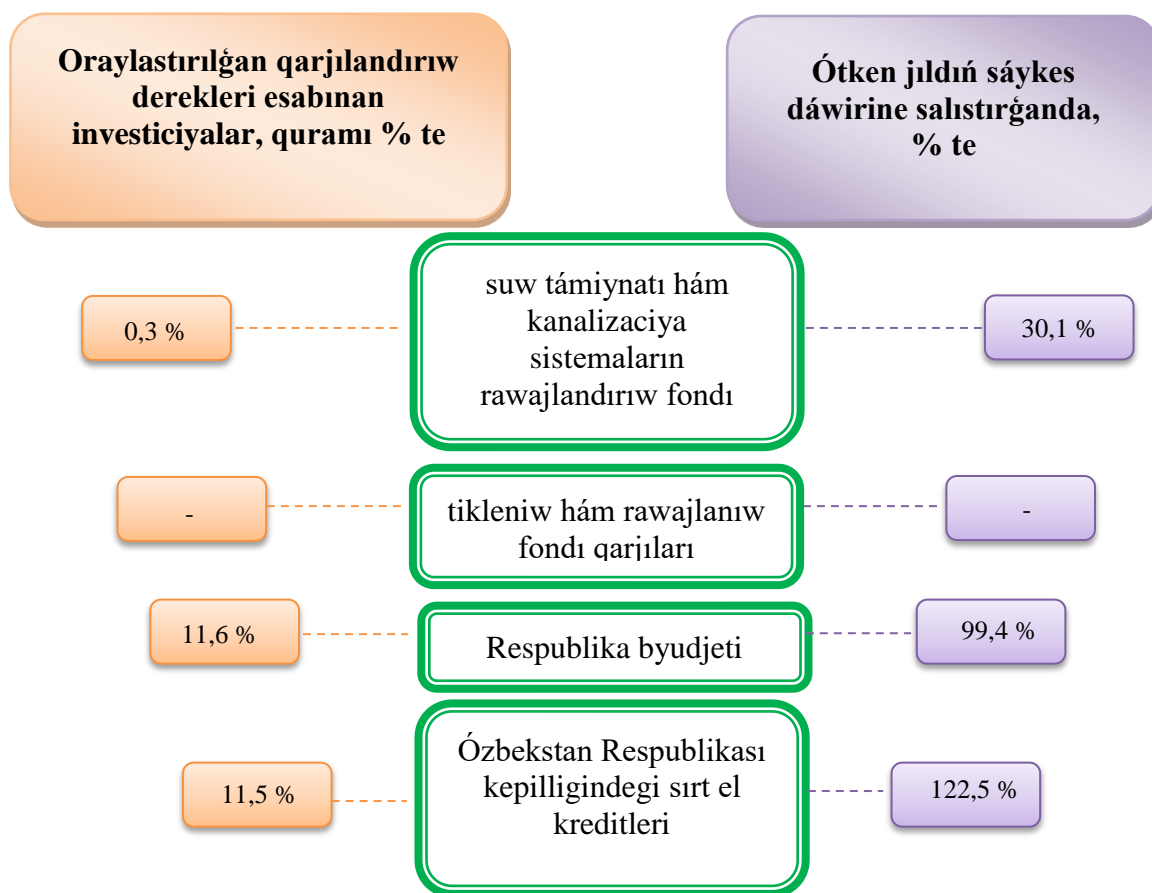
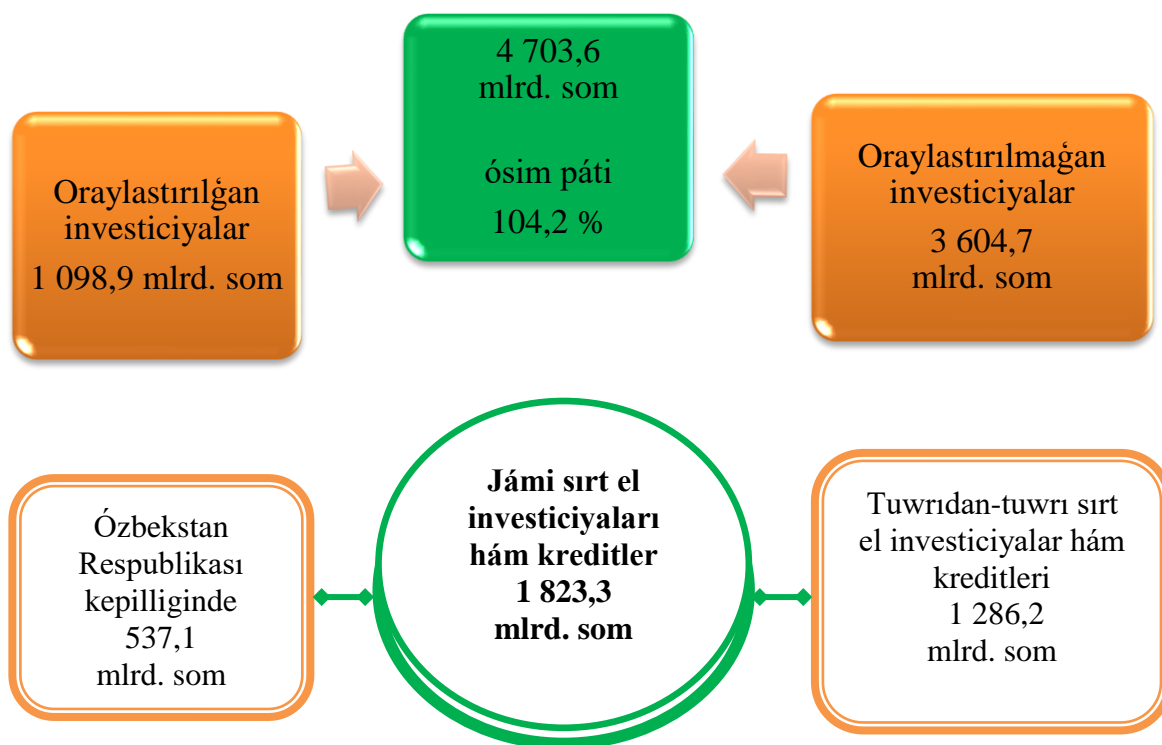
kárxanalardıń óz qarjıları	1264,0	104,0	26,9
----------------------------	--------	-------	------

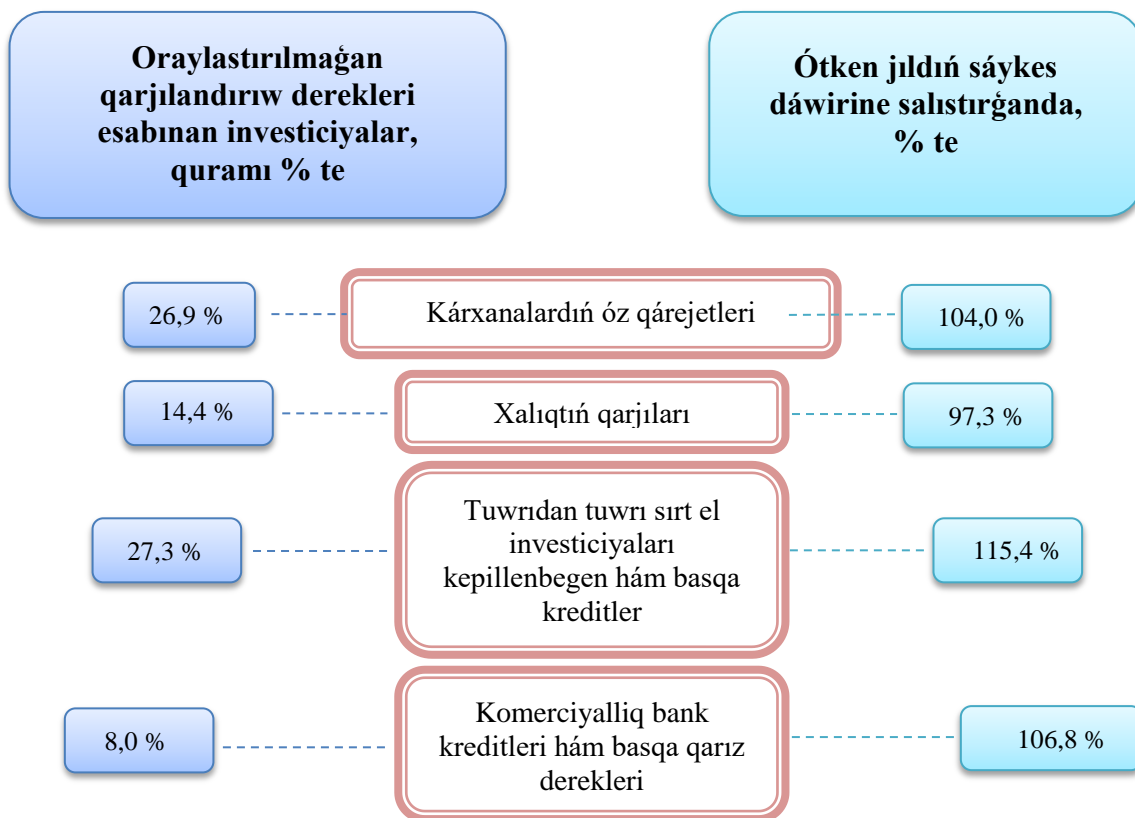
xalıqtıń qarjıları	676,5	97,3	14,4
--------------------	-------	------	------

tuwrıdan-tuwrı sırt el investiciya hám kreditleri	1286,2	115,4	27,3
--	--------	-------	------

kommerciyalıq bank kreditleri hám basqa qarız derekleri	378,0	106,8	8,0
--	-------	-------	-----

Tiykargı kapitalğa kiritilgen investiciyalar

2023 jıl yanvar-iyun aylarında tiykarǵı kapitalǵa kiritilgen investiciyalardıń texnologiyalıq quramı

	<i>Jámi</i>	<i>Mámleketlik</i>	<i>Mámleketlik emes</i>
Jámi, mlrd. som	4 703,6	1 155,3	3 548,3
<i>sonnan:</i>			
qurılıs-montaj jumısları	2 727,7	818,6	1 909,1
mashina, uskeneler, transport bóleklerin islep shıǵarıw hám xojalıq buyımları	1 707,0	284,6	1 422,4
Basqa shıǵınlar	268,9	52,1	216,8

Tiykarǵı kapitalǵa ózlestirilgen investiciyalardıń texnologiyalıq quramınıń dúzilisi ótken jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda qurılıs-montaj jumıslarınıń úlesi 1,2 procentli punktke kemeygenligi, mashina, úskeneler, transport quralları hám xojalıq buyımlarınıń bahasınıń úlesi 1,9 procentli punktke kóbeygenligi hám basqa qárejetlerdiń úlesi 0,7 procentli punktke kemeygenligin kórsetpekte.

2023 jıldıń yanvar-iyun aylarında oraylastırılğan qarjılandırıw dereklerine 1098,9 mlrd. som investiciya qarjıları ózlestirilip, bul kórsetkish jámi investiciyalardıń 23,4 % in quradı, bul ótken jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda 96,8 % ti quradı. Esabat dáwirinde oraylastırılmağan qarjı derekleri esabınan 3604,7 mlrd. som investiciyalar ózlestirildi (jámine salıstırǵanda úlesi 76,6 %) hám ótken jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda 106,7 procentke asqan.

Kárxanalar hám shólkemlerdiń óz qarjıları esabınan 1264,0 mlrd. som tiykarǵı kapitalǵa ózlestirilgen investiciyalar ózlestirildi yamasa jámi investiciyalardıń 26,9 % ózlestirilip ósim pátı 104,0 % ti quradı. Xalıqtıń qarjıları esabınan 676,5 mlrd. som investiciyalar ózlestirilip, jámi investiciyalar kóleminiń 14,4 % in, ósim pátı 97,3 % ti quradı.

Esabat dáwirinde Ózbekstan Respublikası Húkimeti kepilligindegi 537,1 mlrd. somlıq sırt el kreditleri ajratıldı, bul ótken jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda ósim pátı 122,5 % ke yáki jámi investiciyalardıń úlesi 11,5 % in quradı.

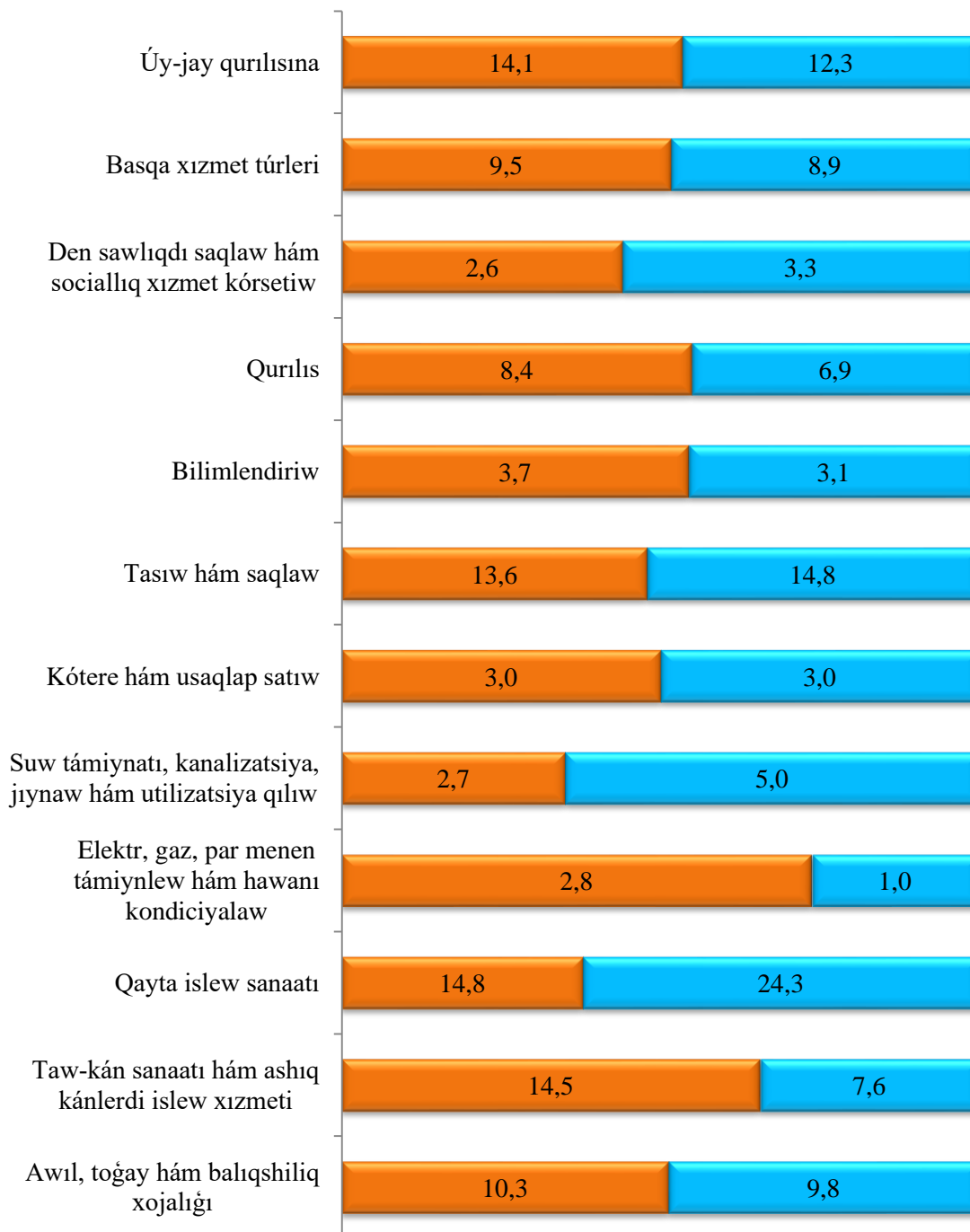
Bank kreditleri hám basqa qarız qarjıları esabınan 378,0 mlrd. somlıq qárezetler ózlestirildi (tiykarǵı kapitalǵa ózlestirilgen investiciyalar ulıwma kólemniń 8,0 %, ósim pátı 106,8 %) ti quradı, tuwrıdan-tuwrı hám basqa sırt el investiciyalar hám kreditler esabınan 1286,2 mlrd. som (ulıwma kólemniń úlesi 27,3 % hám ósim pátı 115,4 %) quradı, Respublika byudjeti 547,0 mlrd. som (úlesi 11,6 % ósim pátı 99,4 %), Suw támiynatı sistemaların rawajlandırıw qorı esabınan 14,8 mlrd. som yaki ótken jıldıń saykes dáwirine salıstırǵanda 30,1 % ti quradı.

Ekonomikalıq xızmet túrleri boyınsha tiykarǵı kapitalǵa kiritilgen investiciyalar hám kreditler

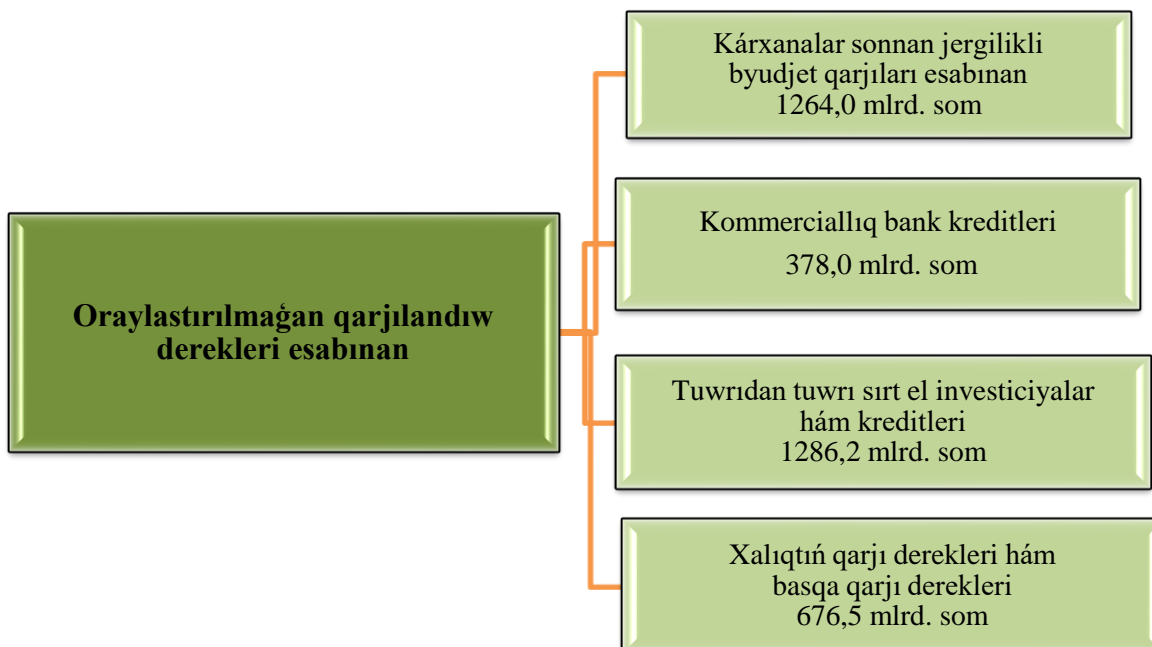
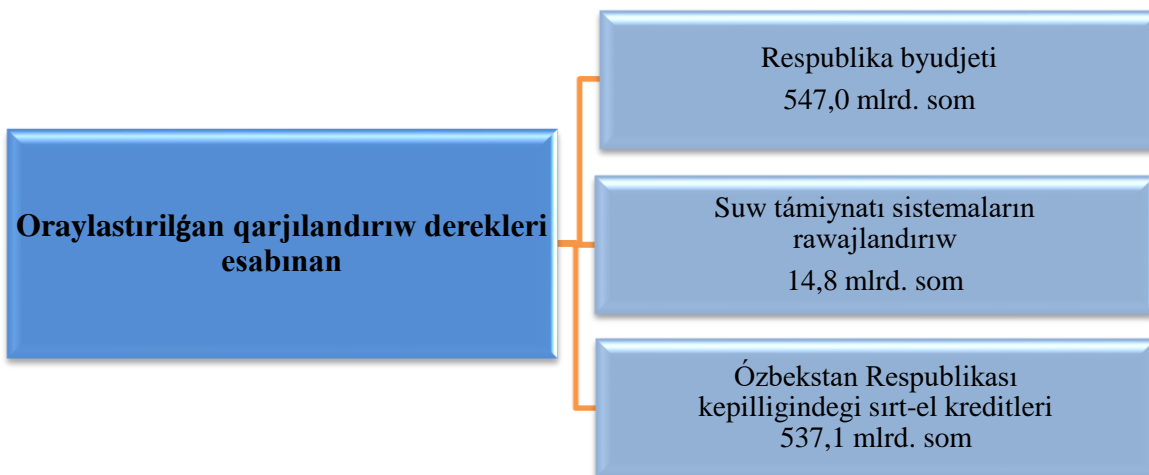
Esabat dáwirinde tiykarǵı kapitalǵa ózlestirilgen investiciyalardıń tiykarǵı bólegi, qayta islew sanaatına 1142,7 mlrd. som (úlesi 24,3 %), sonıń menen birge koks hám neftti qayta islew ónimlerin islep shıǵarıwǵa 799,2 mlrd. som (úlesi 17,0 %), ximiya ónimlerin islep shıǵarıwǵa 116,2 mlrd. som (úlesi 2,5 %), metall emes mineral ónimler islep shıǵarıwǵa 76,9 mlrd. som (úlesi 1,6 %), tekstil ónimlerin islep shıǵarıwǵa 86,1 mlrd. som (úlesi 1,8 %), awıl, toǵay hám balıqshılıq xojalıǵına 460,9 mlrd. som (úlesi 9,8 %), tasıw hám saqlaw 695,9 mlrd. som (úlesi 14,8 %), taw-kán sanaatı 355,6 mlrd. som (úlesi 7,6 %), sonnan tábiyy gáz qazıp alıwǵa 324,8 mlrd. som (úlesi 6,9 %), elektr energiyası, gaz, par menen támiyinlew hám hawanı kondiciyalaw xızmet túrine 48,2 mlrd. som (úlesi 1,0 %), suw menen támiyinlew, kanalizaciya, shıǵındılardı utilizaciya qılıw 234,8 mlrd. som (úlesi 5,0 %), qurılıs 322,2 mlrd. som (úlesi 6,9 %), kótere hám usaqlap satıw, motorlı transport úskeneleri hám motocikllerdı ońlaw 141,0 mlrd. som (úlesi 3,0 %), xabarlandırıw hám baylanıs 48,3 mlrd. som (úlesi 1,0 %), professional, ilimiy hám texnik xızmet túrleri 81,9 mlrd. som (úlesi 1,7 %), bilimlendiriw 146,3 mlrd. som (úlesi 3,1 %), mámleketlik basqarıw hám qorǵanıw 82,9 mlrd. som (úlesi 1,8 %), jasaw hám awqatlanıw xızmet túrleri 9,3 mlrd. som (úlesi 0,2 %), finanslıq hám qamsızlandırıw xızmet túrleri 9,7 mlrd. som (úlesi 0,2 %), den-sawlıqtı saqlaw hám sociallıq xızmet túrleri 155,5 mlrd. som (úlesi 3,3 %), kórkem-óner hám dem alıw 33,9 mlrd. som (úlesi 0,7 %), úy-jay qurılısına 579,4 mlrd. som (úlesi 12,3 %) hám basqa xızmet túrleri 73,6 mlrd som (úlesi 1,6 %) tuwrı keldi.

**Ekonomikalıq xızmet túrleri boyınsha tiykargı kapitalǵa
kiritilgen investiciyalar hám kreditler**
(ulıwma kólemge salıstırǵanda úlesi % esabında)

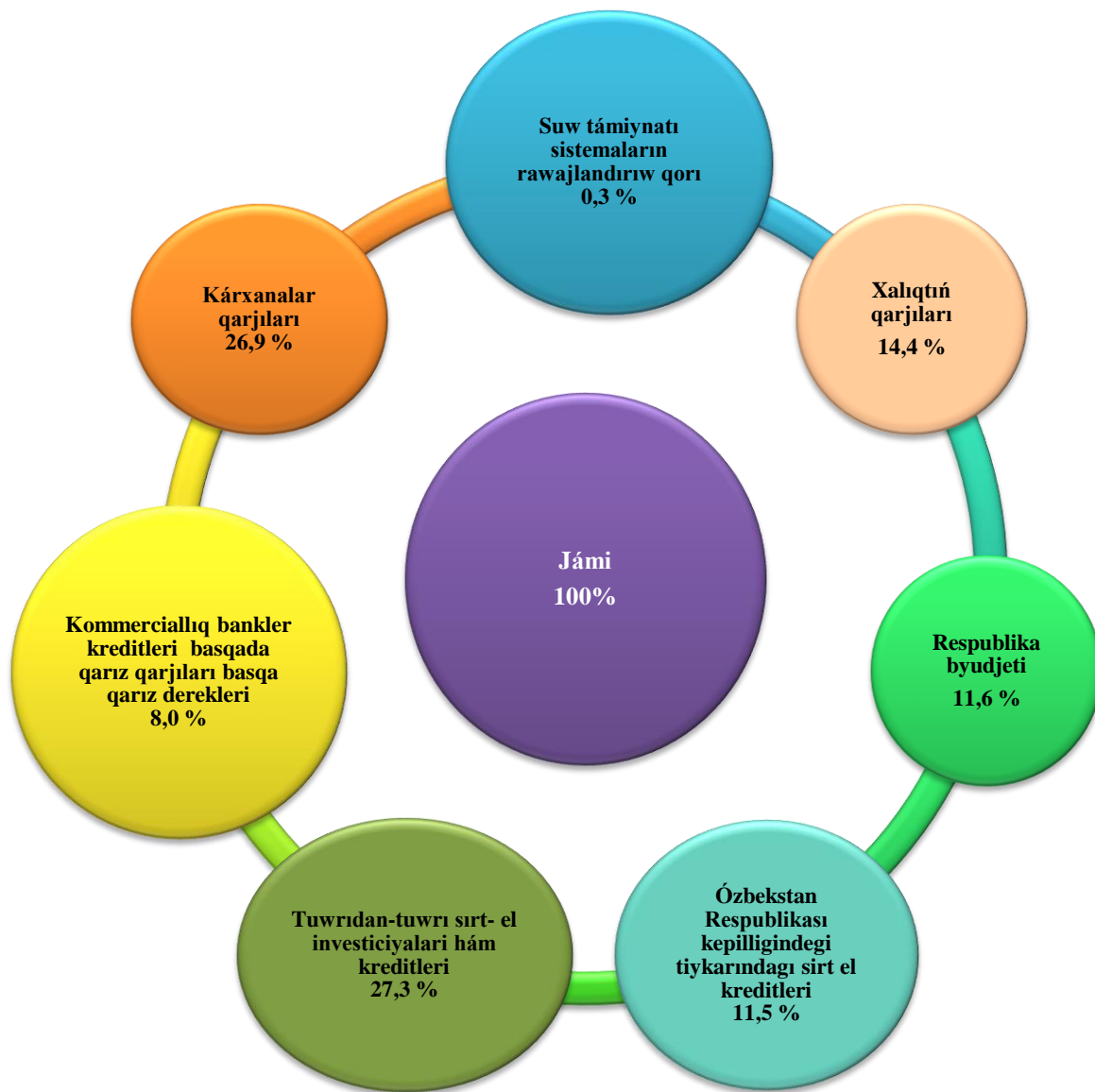
■ 2022-jıl yanvar-iyun ■ 2023-jıl yanvar-iyun

2023 jıldıń yanvar-iyun aylarında tiykarǵı kapitalǵa kiritilgen investiciyalardıń qarjılandırıw derekleri boyınsha quramı

**Qarjılandırıw derekleri boyınsha tiykarǵı
kapitalǵa kiritilgen investiciyalar,
jámine salıstırǵanda úlesi % esabında**

Jámi ózlestirilgen investiciyalardıń 27,3 % tuwrıdan-tuwrı shet el investiciyalari hám kreditleri esabınan ózlestirildi, sonıń menen birge kárxanalar hám shólkemlerdiń óz qarjıları esabınan 26,9 %, xalıqtıń qarjıları esabınan, bul bolsa jámi investiciyalardıń 14,4 % in quradı.

2023 jıldıń yanvar-iyun aylarında qarjılandırıw derekleri boyınsha tiykarǵı kapitalǵa kiritilgen investiciyalar

	<i>ózlestirilgen investiciyalar, mlrd. som</i>	<i>ótken jılǵa salıstırǵanda ósım pátı, %</i>	<i>Ulwma kólemdegi úlesi, %</i>
Barlıq qarjılandırıw derekleri esabınan	4 703,6	104,2	100,0
Respublika byudjeti	547,0	99,4	11,6
Suw támiynatı sistemaların rawajlandırıw qorı	14,8	30,1	0,3
Ózbekstan Respublikası kepilligi tiykarında sırt el kreditleri	537,1	122,5	11,5
Kárxanalar qárejetleri	1 264,0	104,0	26,9
Kommerciyalıq bank kreditleri hám basqa qarız qárejetleri	378,0	106,8	8,0
Tuwrıdan-tuwrı sırt el investiciyalar hám kreditler	1 286,2	115,4	27,3
Xalıq qárejetleri	676,5	97,3	14,4

Qarjılandırıw derekleri boyınsha tiykarǵı kapitalǵa ózlestirilgen investiciyalardıń eń joqarı ósim pátı Ózbekstan Respublikası kepilligi tiykarında sırt el kreditleri 537,1 mlrd. som, ótken jıldıń usı dáwrine salıstırǵanda ósim pátı 122,5 % ti quradı.

Qala hám rayonlar kesiminde yanvar-iyun aylarında tiykarǵı kapitalǵa kiritilgen investiciyalar, mlrd. som

	2022 j.	2023 j.	ótken jılǵa salıstırǵanda ósim páti % esabında	jámi investiciyalardan tuwrıdan-tuwrı sırt el investiciyalar kólemi, mıń AQSh doll.
Qaraqalpaqstan Respublikası	4 203,2	4 703,6	104,2	17 129,5
Nókis q.	1 063,5	1 050,5	92,1	2 836,5
<i>rayonlar:</i>				
Ámiwdárya	244,9	238,7	90,4	-
Beruniy	263,9	179,8	62,9	-
Bozataw	42,0	45,5	101,0	-
Qanlıkól	59,1	82,6	129,4	-
Qaraózek	502,4	694,8	129,1	1 506,0
Kegeyli	62,2	57,7	86,3	475,2
Qońırat	510,9	538,2	98,3	11 052,6
Moynaq	535,4	633,2	110,4	-
Nókis	107,5	162,7	140,0	-
Taqıyatas	112,0	99,2	82,3	-
Taxtakópir	28,4	27,1	89,4	-
Tórtkúl	254,7	323,2	117,7	585,8
Xojeli	107,7	130,2	112,3	-
Shımbay	114,2	113,0	91,5	673,4
Shomanay	44,0	32,3	68,1	-
Ellikqala	150,4	294,9	182,5	-

Xalıqtıń jan basına kiritilgen investiciyalar

(2023 jıl yanvar-iyun aylarında)

	<i>Xalıqtıń jan basına investiciyalar kólemi, mıń somda</i>	<i>ósım pátı, % te</i>
Qaraqalpaqstan Respublikası	2 373,7	102,8
Nókis q.	3 130,9	90,7
<i>rayonlar:</i>		
Ámiwdárya	1 140,5	88,8
Beruniy	890,2	61,7
Bozataw	2 078,6	100,5
Qanlıkól	1 552,6	128,0
Qaraózek	12 819,3	127,9
Kegeyli	776,4	85,6
Qońırat	3 989,8	97,1
Moynaq	18 900,0	109,4
Nókis	3 064,5	137,4
Taqıyatas	1 300,0	81,7
Taxtakópir	696,1	93,6
Tórtkúl	1 432,6	115,7
Xojeli	1 020,8	110,9
Shımbay	981,6	90,8
Shomanay	559,5	67,4
Ellikqala	1 751,3	179,0

Xalıqtıń jan basına esaplangan tiykarǵı kapitalǵa ózlestirilgen investiciyalar kólemi boyınsha joqarı kórsetkishler Moynaq rayonı 18 900,0 mıń som, bul jerde uglevodorod qazıp alıw kólemlerin kóbeyttiriwge ózlestirilgen, Qaraózek rayonı 12 819,3 mıń som, bul jerde Tebin bulaq temir ruda kánin ózlestiriw hám metallurgiya kompleksin qurıw (1-basqısh) na ózlestirilgen investiciyalar menen baylanıslı.

**2023 jıl yanvar-iyun aylarında qarjılandırıw derekleri boyınsha
tiykarǵı kapitalǵa kiritilgen investiciyalar, mlrd. som**

	Tiykarǵı kapitalǵa kiritilgen investiciyalar jámi, mlrd. som	sonnan qarjılandırıw derekleri boyınsha:				
		respublika byudjeti	kárxanalar qarjıları	xalıqtıń qarjıları	sırt el investiciyalar hám kreditler	Húkimet kepilligi asındaq sırt-el kreditleri
Qaraqalpaqstan Respublikası	4 703,6	547,0	1 264,0	676,5	1 286,2	537,1
Nókis q.	1 050,5	149,0	571,0	57,4	84,6	48,2
<i>rayonlar:</i>						
Ámiwdárya	238,7	21,7	51,2	76,9	10,0	51,1
Beruniy	179,8	16,5	54,4	90,4	2,8	0,0
Bozataw	45,5	17,9	11,8	8,3	2,2	0,0
Qanlıkól	82,6	23,5	18,8	27,9	0,3	0,0
Qaraózek	694,8	25,8	64,4	14,6	584,2	0,0
Kegeyli	57,7	23,9	8,2	14,7	5,4	0,0
Qońırat	538,2	31,8	117,7	21,1	128,1	203,6
Moynaq	633,2	38,4	216,0	11,7	365,9	0,0
Nókis	162,7	20,4	17,9	56,0	6,8	46,3
Taqıyatas	99,2	5,4	39,9	18,4	2,9	0,0
Taxtakópir	27,1	9,6	0,7	13,2	1,1	0,0
Tórtkúl	323,2	22,2	40,6	103,7	51,9	46,3
Xojeli	130,2	66,8	12,6	31,4	1,9	0,0
Shımbay	113,0	19,2	7,6	51,1	31,4	0,0
Shomanay	32,3	7,5	2,1	21,1	0,0	0,0
Ellikqala	294,9	47,4	29,1	58,6	6,7	141,6

dawamı

	Tiykarǵı kapitalǵa kiritilgen investiciyalar jámi, mlrd. Som	sonnan qarjılandırıw derekleri boyınsha:		
		Suw támiynatı sistemaların rawajlandırıw qorı	Tikleniw hám rawajlandırıw qorı	kommerciyalıq bankleri kreditleri hám basqa qarız qarjıları

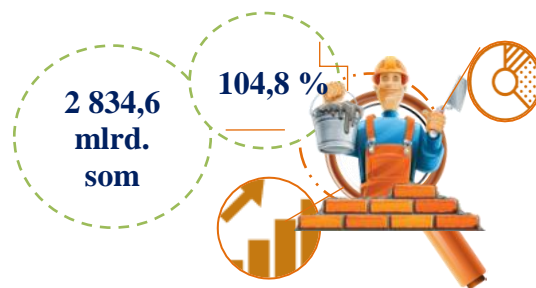
Qaraqalpaqstan Respublikası	4 703,6	14,8	-	378,0
Nókis q.	1 050,5	12,9	-	127,4
<i>rayonlar:</i>				
Ámiwdárya	238,7	-	-	27,8
Beruniy	179,8	-	-	15,7
Bozataw	45,5	-	-	5,3
Qanlıkól	82,6	0,6	-	11,5
Qaraózek	694,8	0,7	-	5,1
Kegeyli	57,7	0,4	-	5,1
Qońırat	538,2	-	-	35,9
Moynaq	633,2	-	-	1,2
Nókis	162,7	-	-	15,3
Taqıyatas	99,2	-	-	32,6
Taxtakópir	27,1	-	-	2,5
Tórtkúl	323,2	-	-	58,5
Xojeli	130,2	0,2	-	17,3
Shımbay	113,0	-	-	3,7
Shomanay	32,3	-	-	1,6
Ellikqala	294,9	-	-	11,5

Sociallıq taraw obyektlerin qurıw

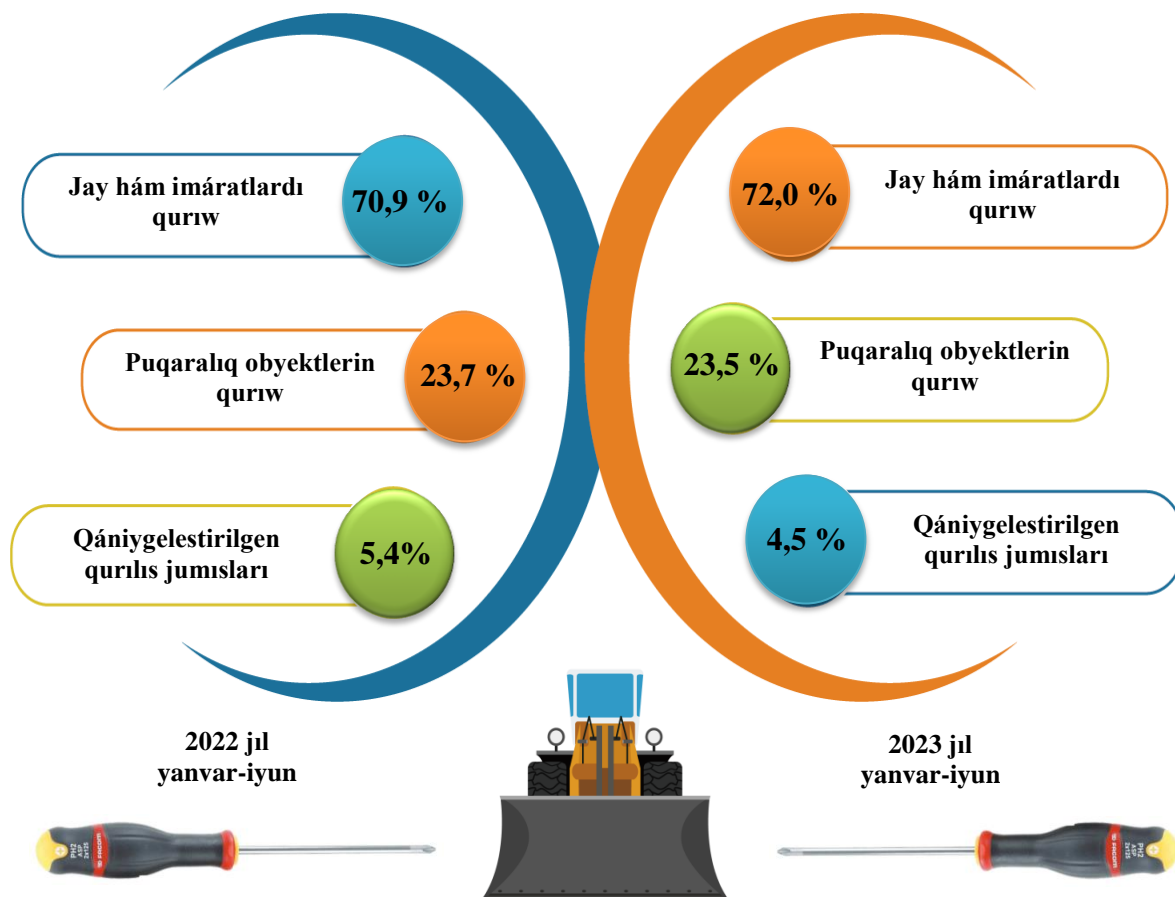
2023 jıldıń yanvar-iyun aylarında ulıwma maydanı 476,4 mın kv.m. bolǵan 2594 úy-jay qurıldı. (2022 jıldıń yanvar-iyun aylarına salıstırǵanda 97,7 %) sonnan awıllıq, jerlerde 295,9 mın kv.m, 1598 úy-jay paydalanıwǵa tapsırıldı. Óndirislik emes tarawına kiritilgen investiciyalar kóleminden 579,4 mlrd. som yaki 40,4 % i úy-jay qurılısında ózlestirildi.

Ulıwma bilimlendiriw mektepleri hám mektepke shekemgi bilimlendiriw shólkemleri qurılısında 90,3 mlrd. som átirapında investiciyalar ózlestirildi, bul ndirislik emes tarawǵa ajratılǵan investiciyalardıń 6,3 % in quradı.

Qurılıs jumislari. 2023 jıl yanvar-iyun aylarında 2 834,6 mlrd. som muǵdarında qurılıs jumislari orınlanıp, ótken jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda ósim pátı 104,8 % quradı.

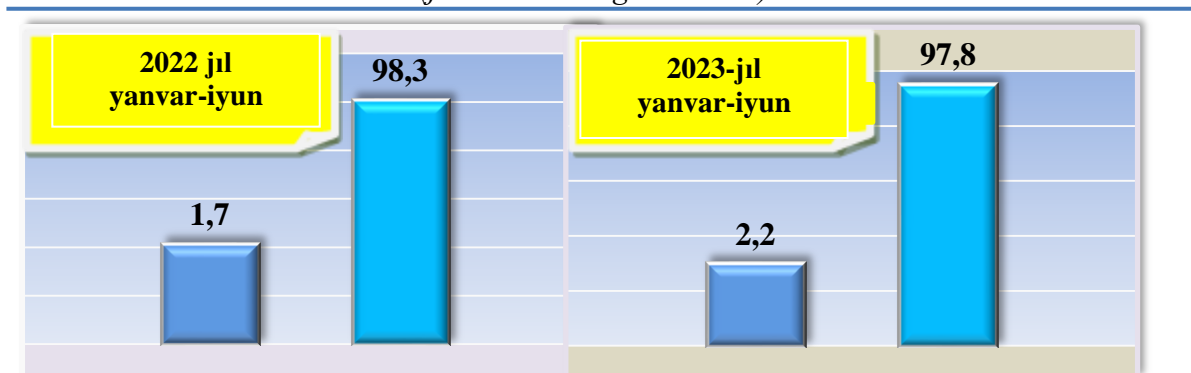

Ekonomikalıq iskerlik túrleri boyınsha qurılıs jumislari
(ulıwma kólemge salıstırǵanda % te)

Qurılıs jumislari ulıwma kóleminiń 72,0 % imaratlardı qurıw boyınsha qurılıs jumislari, 23,5 % puqaralıq qurılıs obyektlerin qurıw boyınsha qurılıs jumislari hám 4,5 % qániygelestirilgen qurılıs jumislariına tuwrı keldi. Sonnan ulıwma kólemnen 74,3 % jańa qurılıs, rekonstrukciya hám keńeytiriw hámde texnikalıq tárepten qayta inventarlawǵa tuwrı keledi.

Múlkshilik túrleri boyınsha qurılıs kárxanalarınıń óz kúshleri menen ámelge asırǵan qurılıs jumslarınıń bólistiriliwi (jámine salıstırǵanda % te)

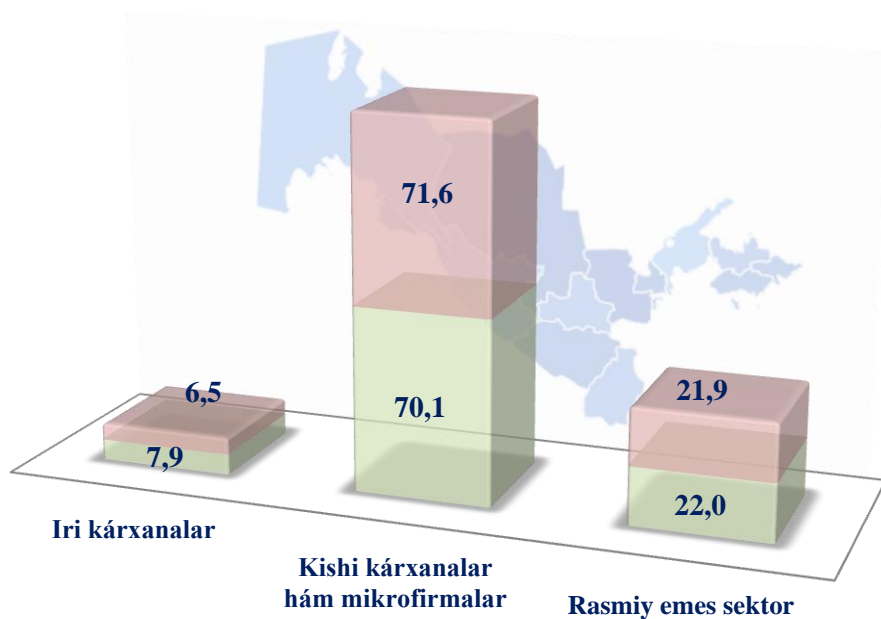
Mámleketlik mülk

Mámleketlik emes mülk

Kárxanalar túrleri boyınsha qurılıs jumsları kólemi, mlrd.som

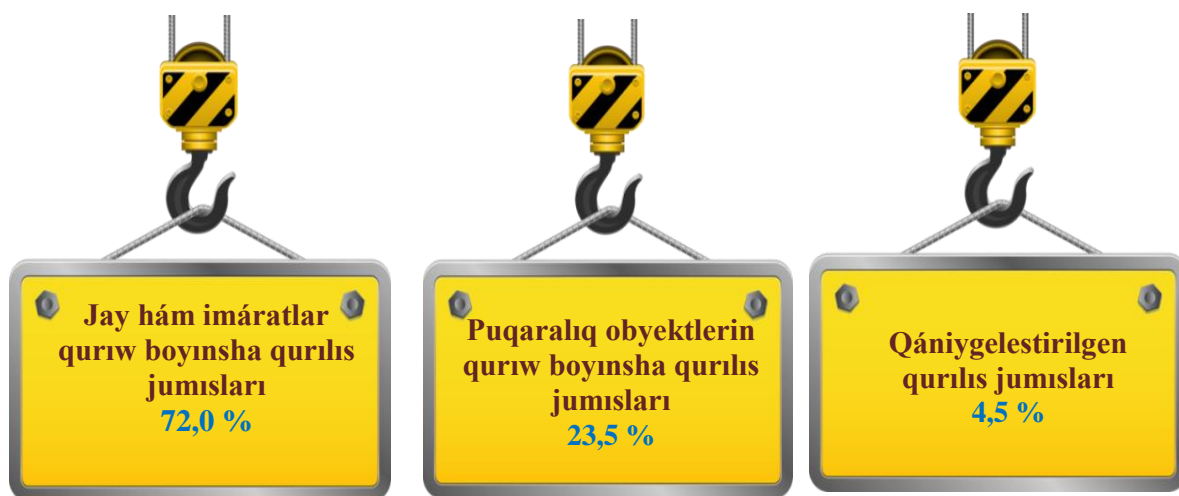

■ 2022-jıl yanvar-iyun

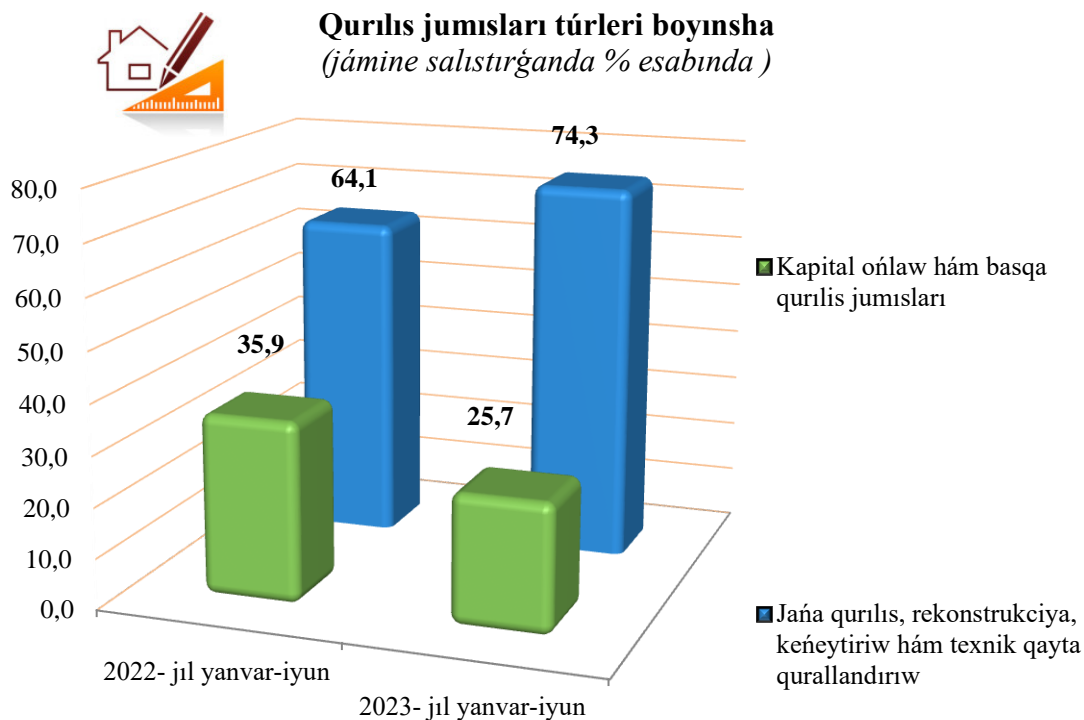
■ 2023-jıl yanvar-iyun

Jámi qurılıs jumsları kólemi boyınsha iri qurılıs kárxanaları úlesi 6,5 % ti qurap, ótken jılǵa salıstırǵanda 1,4 procentli punktke kemeygen, kishi kárxana hám mikrofirmalar úlesi 71,6 % ti qurap 1,5 procentli punktke kóbeygen, rasmiy emes sektor úlesi 21,9 % ti quradı.

**Ekonomikalıq xızmet túrleri boyınsha qurılıs jumısları kólemi,
(ulıwma kólemge salıstırǵanda % te)**

Jámi qurılıs jumısları kóleminde jańa qurılıs, rekonstrukciya qılıw, keńeytiriw hám texnik tárepten qayta qurallandıırıw jumısları kólemi 2 107,1 mlrd. somdı (úlesi 74,3 %) quradı. Kapital, qayta ońlaw hám basqa pudrat jumısları kólemi 727,5 mlrd. somdı (úlesi 25,7 %) quradı.

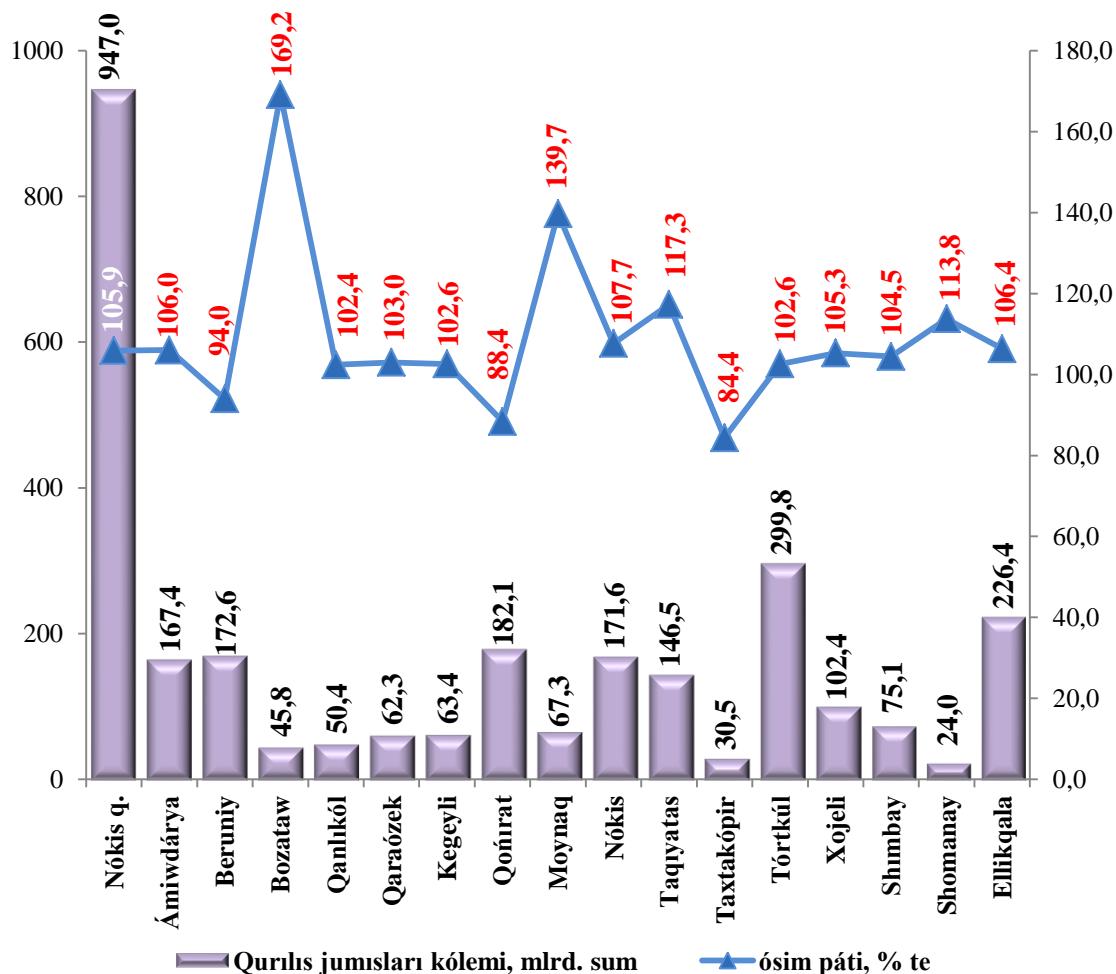

2023 jıldıń yanvar-iyun aylarında qala hám rayonlar boyınsha qurılıs jumısları kólemi, mlrd. som

	2022 jıl	2023 jıl	ósim pátı, % te	Jámine salıstırǵanda úlesi % te
Qaraqalpaqstan Respublikası	2 561,1	2 834,6	104,8	100,0
Nókis q.	853,6	947,0	105,9	33,4
<i>rayonlar:</i>				
Ámiwdárya	147,8	167,4	106,0	5,9
Beruniy	171,3	172,6	94,0	6,1
Bozataw	25,8	45,8	169,2	1,6
Qanlıkól	45,8	50,4	102,4	1,8
Qaraózek	57,5	62,3	103,0	2,2
Kegeyli	58,7	63,4	102,6	2,2
Qońırat	196,6	182,1	88,4	6,4
Moynaq	45,8	67,3	139,7	2,4
Nókis	150,2	171,6	107,7	6,1
Taqıyatas	118,9	146,5	117,3	5,2
Taxtakópir	34,2	30,5	84,4	1,1
Tórtkúl	275,3	299,8	102,6	10,6
Xojeli	91,7	102,4	105,3	3,6
Shımbay	66,7	75,1	104,5	2,6
Shomanay	19,6	24,0	113,8	0,8
Ellikqala	201,6	226,4	106,4	8,0

2023 jıldıń yanvar-iyun aylarında Respublika boyınsha qurılıs jumısları eń joqarı kólemleri Nókis qalasında 947,0 mlrd. som, Tórtkúl 299,8 mlrd. som, Ellikqala 226,4 mlrd. som hám Qońırat 182,1 mlrd. som rayonlarına tuwrı keldi.

**2023 jıldıń yanvar-mart aylarında qurılıs jumısları kólemi
hám ósim pátleri**

Qurılıs jumıslarınıń joqarı ósim pátı Bozataw (ótken jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda ósim pátı 169,2 %), Moynaq (139,7 %), Taqıyatas (117,3 %), Shomanay (ósım pátı 113,8 %), rayonlarında gúzetildi.

2023 jıldıń yanvar-iyun aylarında xalıqtıń jan basına esaplangan qurılıs jumısları kólemi boyınsha joqarı kórsetkishler Nókis rayonu rayonu 3 231,3 mın som (yaki ótken jılǵa salıstırǵanda ósim pátı 105,6 %), Nókis qalası 2 822,8 mın som (104,4 %), Bozataw rayonu 2092,4 mın som, (168,4 %), Moynaq rayonu 2010,6 mın som, (138,5 %) boldı.

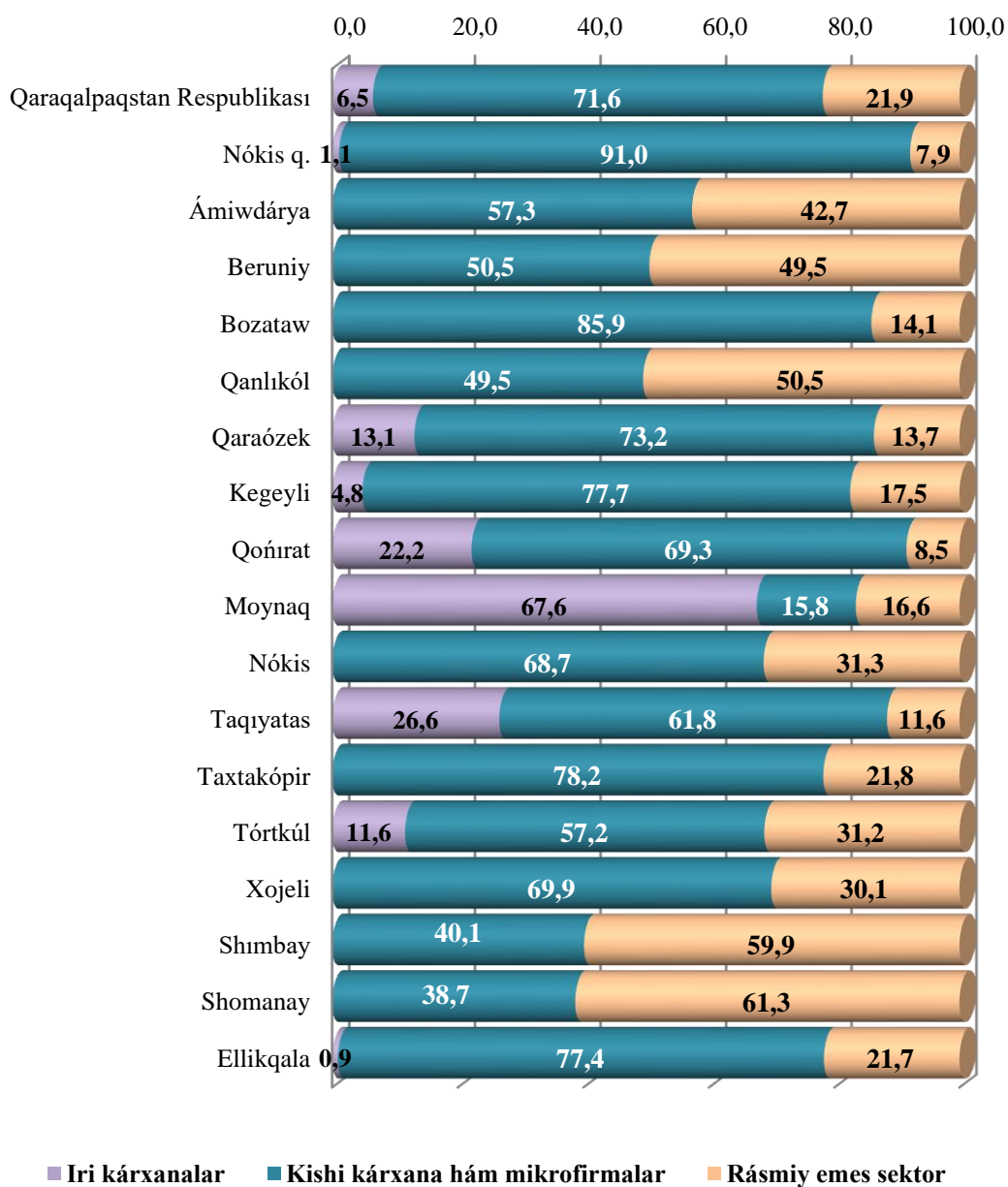

Xalıqtıń jan basına qurılıs jumislari (2023 jıl yanvar-iyun aylarında)

	<i>Xalıqtıń jan basına qurılıs jumislari kólemi, mıń somda</i>	<i>ósim pátı, % te</i>
Qaraqalpaqstan Respublikası	1 430,5	103,5
Nókis q.	2 822,8	104,4
<i>rayonlar:</i>		
Ámiwdárya	799,6	104,1
Beruniy	854,3	92,2
Bozataw	2 092,4	168,4
Qanlıkól	946,7	101,3
Qaraózek	1 148,6	102,0
Kegeyli	853,3	101,8
Qońırat	1 350,0	87,3
Moynaq	2 010,6	138,5
Nókis	3 231,3	105,6
Taqıyatas	1 919,6	116,4
Taxtakópir	783,6	88,3
Tórtkúl	1 328,9	100,9
Xojeli	802,6	104,0
Shımbay	652,6	103,6
Shomanay	416,8	112,6
Ellikqala	1 344,6	104,3

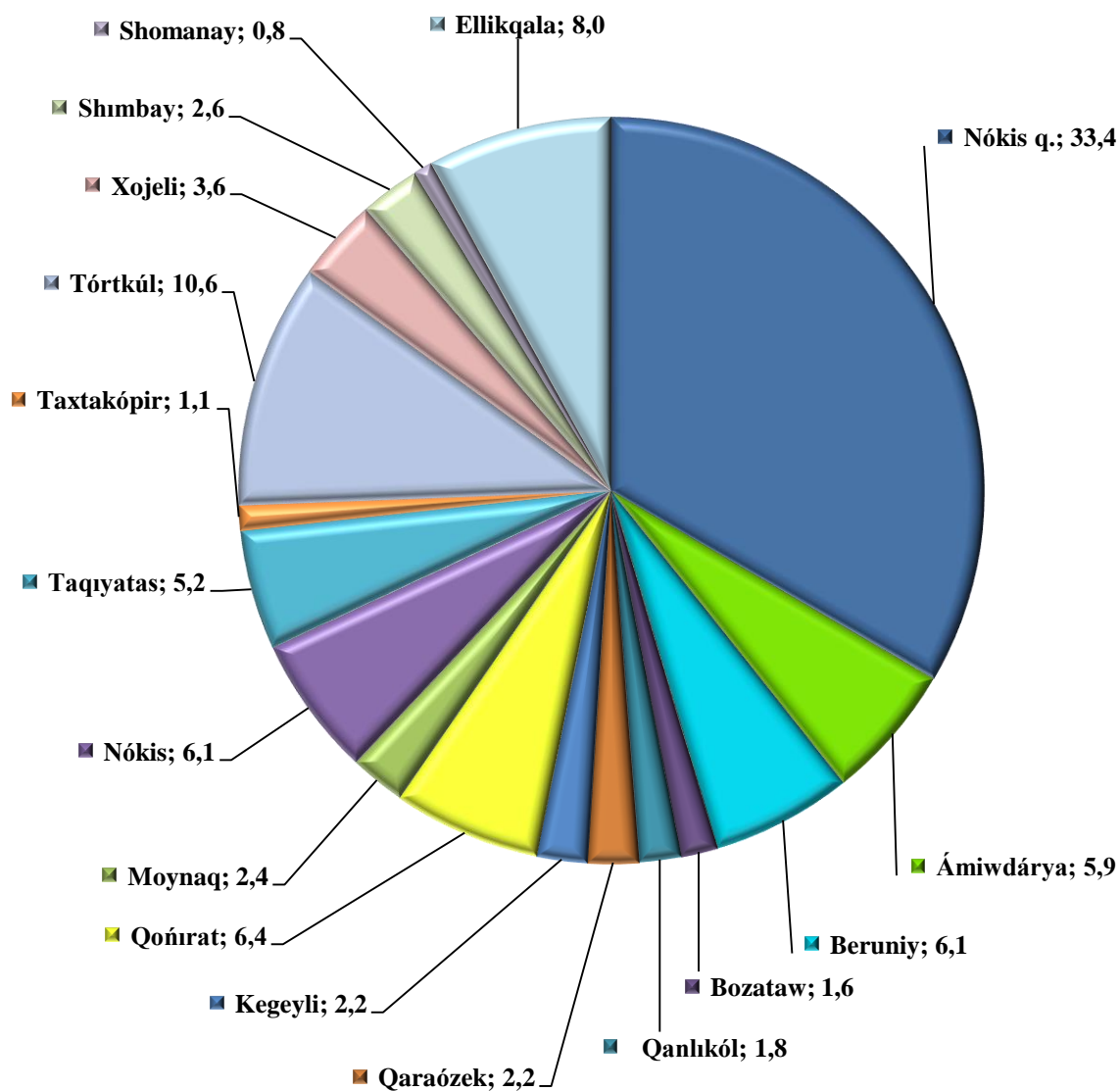
**2023 jıldıń yanvar-iyun aylarında kárxanalar túrleri boyınsha
qurılıs jumısları kólemi,
jámine salıstırǵanda % esabında**

Iri kárxanalar tárepinen orınlangan qurılıs jumıslarınıń joqarı kórsetkishleri Moynaq (jámi qurılıs jumısları kólemindegi úlesi 67,6 %), Taqiyatas (úlesi 26,6 %), Qońırat (úlesi 22,2 %) rayonlarına tuwrı keledi.

Qala hám rayonlar kesiminde qurılıs jumısları úlesi, jámine salıstırǵanda % esabında

Qurılıs jumısları kóleminde Nókis qalası (úlesi 33,4 %), Tórtkúl (10,6 %) hám Ellikqala (8,0 %) rayonları joqarı úleslerge iye.

Sonday-aq, qurılıs jumısları kóleminde eń pás úlesleri Bozataw (1,6 %), Taxtakópir (1,1 %) hám Shomanay (0,8 %) rayonları esabına tuwrı keledi.